

Dansk Kriminalistforenings 8. Aarsmøde

9.—11. Maj 1911.

»Om Lægens Vidnepligt« var 1ste Æmne, hvorom en livlig Diskussion udviklede sig mellem Læger og Jurister, og der aabenbarede sig naturligvis her som altid dybtgaaende Forskelligheder i Opfattelsen, skønt Indlejerne, Professor juris Munch-Petersen og Professor, Dr. med. Erik Pontoppidan, vare ret enige i at ønske en Regel om, at der mod dens Ønske, som har Krav paa Hemmeligholdelse, ikke maa afkræves Læger eller deres Medhjælpere Vidnesbyrd om, hvad de har erfaret, eller hvad der er betroet dem i deres Kald, medmindre det maa antages nødvendigt for at hindre Domfældelse af uskyldige. Begge lagde altsaa Hovedvægten paa Vigtigheden af at beskytte Patientens Tillidsforhold til Lægen, for at Ingen af Frygt for at se sine Forhold blottede for Rettens Skranke skal afholde sig fra at søge Læge eller fra at meddele ham alle Oplysninger af Betydning.

Heldigvis optraadte der dog ogsaa saa vel Læger som Jurister, der ikke vare enige i dette, og det blev da ogsaa baade fra juridisk og lægelig Side (navnlig af Kriminalrets-assessor Oirik og Stadslæge Hoff) med Styrke hævdet, at det her drejer sig om at begrænde Samfundets Ret til at faa Sandheden frem; og at der derfor maa kunne paa-vises ganske overordentlig afgørende Motiver til at unddrage Retsplejen et efter Omstændighederne saa vigtigt Middel dertil som Afhøring af Læger som Vidner. Det bestredes derhos

ogsaa af Stadslæge Hoff, at Tillidsforholdet mellem Læge og Patient skulde lide noget væsentligt Afbræk ved Lægens Vidnepligt eller har lidt saadant hidtil her i Landet eller andetsteds, som f. Eks. i Sverige, Finland, England, Ungarn og Belgien, hvor Vidnepligten hævdes, hvorhos det paapegedes, at der er Tilfælde, hvor Samfundets Interesse i at trænge tilbunds i Sandheden er saa overvældende, at det vilde være ganske mod al Fornuft, om den skulde strande paa en doktrinær Fastholden af Lægens Vidnefritagelse.

Her kunde som et illustrerende Eksempel passende være anført det Tilfælde, som for nogle Aar siden indtraf i Berlin, hvor det maatte anses for givet, at en Morder paa Mordstedet var kommen til at tilføje sig et saadant Saar paa Armen, at han maatte have forblødt sig, hvis han ikke havde faaet øjeblikkelig Lægehjælp. Skulde i et saadant Tilfælde Samfundets Interesse i at paagribe Morderen, maaske en Jack the Ripper, virkelig vige for at opretholde Tillidsforholdet mellem Morderen og den tilfældige, nærmest boende Læge, til hvem han havde henvendt sig?

Medens Assessor *Otrik* ikke ønskede at lade Domstolen træffe Afgørelse i det enkelte Tilfælde, hævdede derimod Overretssagfører *Byrdal*, vistnok med Rette, at man i dette Spørgsmaal ikke kan komme ud over i de enkelte Tilfælde at afveje pro og contra, naar man vil gøre Ret og Skel til begge Sider.

Spørgsmaalet har forsaavidt ikke stor praktisk Interesse i Danmark, som det sikkert for mange Aar er afgjort ved Retsreformloven derhen, at der ikke tilkommer Lægen nogen særlig Fritagelse for Vidnepligt, men Diskussionen tjente paany til at blotte den dybere liggende Aarsag til de jævnlige Uoverensstemmelser mellem Læger og Jurister, som vistnok egentlig er den, at Lægerne som Regel har en snever, faglig-begrændset Horizont, der forhindrer dem i at sé ogsaa sig selv og deres Virksomhed som Led i et større Samfundshele, hvor den mindre væsentlige Interesse maa vige for den mere væsentlige, hvor f. Eks. Betydningen af, at N. N. itide faar

sin Syfilis diskret behandlet, maa anses for ganske forsvindende i Sammenligning med Samfundets Interesse i f. Eks. at forebygge, at han uhindret gaar omkring og af pervers Lyst, hvorpaa Professor Ehlers under Forhandlingerne anførte et Eksempel, smitter i saa vide Kredse, som han kan overkomme. Saadan Ensidighed giver maaske Lægen en vis Styrke i hans Arbejde for den enkelte Patients legemlige Sundhed, som han har Lov til som Læge at anse for Nr. 1, men det er yderst beklageligt, hvis ogsaa Juristen og Lovgiveren, for hvem Samfundets aandelige Sundhed bør være det første, lader sig hilde i saadant Sneversyn.

Ved Behandlingen af det andet Spørgsmaal »om obligatorisk retspsykiatrisk Undersøgelse af visse Lovovertrædere« opstillede Dr. med Wimmer den Fordring, at saadan Undersøgelse bør finde Sted ved Mordforbrydelser (Drab; Barnemord), Brandstiftelser med ikke tydeligt økonomisk Motiv, ved Sædelighedsforbrydelser og ved alle senile Førstegangsovertrædere, og han sekunderedes kraftig af Professor juris Torp, som endog gik langt videre og bl. a. vilde have obligatorisk retspsykiatrisk Undersøgelse ogsaa for Recidivisterne, nærmere bestemt dem, der efter indenfor en vis Tidsgrændse 2 Gange at være dømte for bestemte Forbrydelser, nærmest Vold, Frihedskrænkelse, Berigelsesforbrydelser og almenfarlige Forbrydelser, paany gøre sig skyldige i saadanne Forbrydelser, eller som efter mindst 1 Gang at være dømte for en af disse Forbrydelser og 1 eller flere Gange for Løsgængeri og dermed beslægtede Forhold, paany begaa saadan Forbrydelse. Professor Torp begrundede væsentlig dette vidtgaaende Forslag paa de Erfaringer, man overalt har gjort angaaende den 3die Domfældelses Betydning som et næsten ubedrageligt Indicium for, at den Paagældende er upaavirkelig af Straf, og at denne Upaavirkelighed i et overvejende Antal Tilfælde skyldes psykiske Defekter, uden at han dog gjorde

Rede for det Erfaringsmateriale, hvorpaa han byggede disse Anskuelser.

Han fik da heller ikke Støtte hos Overlæge *Geill*, der med sin Autoritet baade som Sindssygelæge og erfaren Fængselslæge tværtimod stillede sig meget skeptisk overfor Fordringen om obligatorisk retspsykiatrisk Undersøgelse, idet han navnlig udtalte Tvivl om Muligheden af at udpege bestemte Grupper af Forbrydere som prædestinerede til en saadan Undersøgelse. Særlig troede han slet ikke, at Sædelighedsforbryderne kunde henregnes dertil, og anførte bl. a., at han i de københavnske Fængsler havde undersøgt 153 saadanne og mellem dem kun fundet 3 sindssyge og 1 aandsvag samt adskillige ikke helt normale, men blandt disse dog ikke en eneste, som kunde betegnes som helt eller delvis utilregnelig i Straffelovens Forstand. Efter Overlæge *Geill*'s Mening var det derimod Alkoholismen, der krævede mere Hensyntagen fra Straffelovgivningens og Straffefuldbyrdelsens Side, idet det var den, der i de fleste Tilfælde laa til Grund for den psykiske Abnormitet, der ikke var Sindssyge.

Overlæge *Kinberg* og Fængselslæge *Petrén* fra Sverige sluttede sig derimod ogsaa til Forslaget om obligatorisk Undersøgelse i vidt Omfang.

Alle de nævnte Talere vare iøvrigt enige om, at det er af Vigtighed, at Fængselslægerne have mere psykiatrisk Uddannelse, end der for Tiden kræves.

»Om Børnedomstole og probation officers Virksomhed ved disse« førtes dernæst en vidtløftig Forhandling, hvorunder de betydeligste danske Talere, Overretsassessor *Axel Petersen* og Kriminalretsassessor *Olrik*, sikkert med Rette, hævdede, at de i de nordiske Lande indførte Værgeraad (Barnavårdsnämnen) passe bedst for vore Forhold, og at der ikke er nogen egentlig Væsensforskel mellem disses og de amerikanske Børnedomstoles Formaal og Virkemaade, hvorimod Registratør *Salomon* fra Sverige var en energisk Forkæmper for Børnedomstolene. Til Bevis for, at ikke alle, der har set

disse i Virksomhed, ere lige begejstrede over dem, oplæste Assessor O l r i k den i Tidsskriftets forrige Hefte*) indeholdte Udtalelse af Generaldirektor A l m q v i s t.

Med Rette fremhævedes ogsaa fra flere Sider, at det er overordentlig tvivlsomt, om det er en Fordel, at de til Grund for Børnedomstolens Afgørelser liggende Undersøgelser foretages af Personer, der ikke have Del i Domstolens beslutende Myndighed. Man skulde jo synes, at det Førstehaandskendskab til Forholdene, som erhvervedes af selve Værgeraadets Medlemmer, maatte være at foretrække, og at det, der kan være Tale om at laane fra det amerikanske System, nærmest kun maatte være en videre Udvikling af Tilsynsværgeinstitutionen, hvad Værgeraadene iøvrigt alt forlængst selv har følt Trang til.

For at udvikle Værgeraadene videre paa det givne Grundlag taler da ogsaa i høj Grad disses lokale Virkeomraade og alsidige og demokratiske Sammensætning, der synes at maatte yde betydelig bedre Betingelser end en Enkeltdommers Afgørelser for en individuel Behandling og for Skabelse af den almindelige Tillid, som en saadan Institution ikke kan undvære.

Vi trænge sikkerlig til paa dette som paa andre Omraader her i Norden at mærke os det Ord, hvori, som Assessor O l r i k sagde, Japans ejendommelige Fremgang skal have sin Grund: Never adopt, ever adept.

Om et af et Udvalg udarbejdet, særdeles grundigt og tiltrængt Forslag til Lov om Pantelaanervirksomhed og Handel med brugte Sager førtes endelig en ret indgaaende Diskussion, væsentlig af politi-teknisk Art.

Det meddeltes derhos, at den internationale Kriminalistforening efter Indbydelse har besluttet at holde sit næste Møde i København i 1913, en Ære, som Foreningen ved sit alvorlige og alsidige Arbejde i de 12 Aar, den har bestaaet,

*) Bd. 34 Side 3 ff.

sikkert har gjort sig værdig til. Maatte nu blot Programmet blive lagt saaledes tilrette, at man ikke, som det hyppig gaar ved slige Kongresser, spilder Tiden ved at tage Æmnerne op helt fra Begyndelsen og ikke naar til at give dem den specielle Udformning, der alene kan føre ud over de vidt-svævende Katheder-Deklamationer til virkelige Resultater. Hvis f. Eks. et U d d r a g af Forhandlingerne paa den internationale Kriminalistforenings sidste Møde i Bryssel i 1910 forelaa som trykt Grundlag, vilde der for de fleste Æmners Vedkommende hermed være givet Mulighed for en Fortsættelse og Fremadskriden.

S. G.
